

**Danmarks land- og yderkommuner
2001-2011:
Et erhvervsøkonomisk overblik**

Jesper Fredborg Huric Larsen

Center for Landdistriktsforskning
Syddansk Universitet

2014

Alle rettigheder forbeholdes centret (CLF). Mekanisk eller fotografisk gengivelse af denne REPORT eller dele heraf er uden instituttets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er uddrag til anmeldelser.

© Syddansk Universitet, Esbjerg og forfatteren, 2014.

Center for Landdistriktsforskning
CLF REPORT 37/2014

ISBN 978-87-91304-85-9

Undersøgelsen er udført efter opdrag fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. For undersøgelsens udformning er alene Center for Landdistriktsforskning ansvarlig.

Forfatteren
Center for Landdistriktsforskning
Syddansk Universitet
Niels Bohrs Vej 9-10
DK-6700 Esbjerg
Tlf.: 6550 4221
E-mail: clf@sam.sdu.dk

Forsidefoto: Hanne Bat Finke

Indholdsfortegnelse

Resumé	5
1 Indledning.....	8
2 Metode, afgræsning og datagrundlag	9
3 De overordnede udviklingstræk	11
3.1 Befolknings- og samfundsøkonomiske udvikling	11
3.2 Erhvervsudviklingens hovedtræk	15
3.3 Opsummering.....	17
4 Den erhvervsøkonomiske tilpasning efter finanskrisen	19
4.1 Tilpasning i antal ansatte	19
4.2 Større fokus på eksport	21
4.3 Opsummering.....	24
5 Landkommunernes placering i forhold til landsgennemsnittet	25
5.1 Metode for placering og afgræsning	25
5.2 De enkelte landkommuners placering.....	25
5.3 Beskæftigelse i landkommunerne	28
5.4 Arbejdsproduktivitet i landkommunerne	29
5.5 Omsætning i landkommunerne	30
5.6 Eksport i landkommunerne	31
5.7 Eksportintensitet i landkommunerne	32
5.8 Alle nøgletal.....	33
6 Yderkommunernes placering i forhold til landsgennemsnittet	34
6.1 De enkelte yderkommuners placering	34
6.2 Beskæftigelse i yderkommunerne.....	36
6.3 Arbejdsproduktivitet i yderkommunerne.....	37
6.4 Omsætning i yderkommunerne.....	38
6.5 Eksport i yderkommunerne.....	39
6.6 Eksportintensitet i yderkommunerne	40
6.7 Alle nøgletal.....	41
Bilag 1: Oversigt over den samlede erhvervsudvikling for hele landet, land-, yder- og øvrige kommuner	42

Bilag 2. Oversigt over den samlede erhvervsudvikling for hele landet og regionerne.....	43
---	----

Resumé

Denne rapport beskriver den erhvervsøkonomiske udvikling i Danmarks 30 land- og 16 yderkommuner i perioden 2001-2011. Udviklingen beskrives ved at se på følgende nøgletal: antal virksomheder, beskæftigelse, arbejdsproduktivitet, omsætning, eksport og eksportintensitet. Rapportens konklusioner er:

Antal virksomheder og beskæftigelse

Antallet af virksomheder er 4,4 pct. større for hele landet i 2011 sammenlignet med 2001. I samme periode er antallet af virksomheder i landkommunerne 2,2 pct. lavere og i yderkommunerne 9,7 pct. lavere. Beskæftigelsen i hele landet er 7,6 pct. lavere i 2011, i landkommunerne er den 9,7 pct. og i yderkommunerne er den i samme periode faldet med 11,9 pct.

Både ændringerne i antal virksomheder og beskæftigelse illustrerer de forskelle, der er i udviklingstendenserne i land- og yderkommunerne i forhold til hinanden og til hele landet.

Virksomheder, der har fastholdt antallet af ansatte i land- og yderkommunerne efter finanskrisen, er primært små virksomheder uden samme tilpasningsmuligheder som større virksomheder. I begge kommunetyper udgør de over halvdelen af alle virksomheder. Der er også virksomheder, som har øget og andre, der har reduceret antallet af ansatte, og de udgør hhv. 18 og 28 pct. af alle virksomheder i begge kommunetyper.

Omsætning og arbejdsproduktivitet

I både land- og yderkommunerne er produktiviteten steget mere end i hele landet. I yderkommunerne er arbejdsproduktivitetens stigning større end i landkommunerne. Dette kan være et resultat af virksomhedernes tilpasninger til den samfundsøkonomiske situation.

De 30 landkommuners bidrag til landets samlede omsætning er steget med 0,1 procentpoint og udgør 20,7 pct. i 2011. De 16 yderkommuners andel af den samlede omsætning er faldet med 0,9 procentpoint til 5,7 pct.

Eksport og eksportintensitet

Eksporten for landet som helhed er stigende, og også virksomheder i land- og yderkommuner deltager aktivt i denne globaliseringsproces. Landkommunerne virksomheder har næsten samme stigning i eksport og i eksportens andel af omsætningen (eksportintensitet) som gennemsnittet for hele landet. Også i yderkommunerne er eksportintensiteten steget, men niveauet har samme afstand til landsgennemsnittet i 2011 som i 2001, dvs. 1,0 procentpoint lavere. Der er dog tegn på, at yderkommunernes virksomheder har fået et større fokus på eksport.

Eksporsten synes at have været en løftestang for beskæftigelsesudviklingen for specielt landkommunerne. Både i land- og yderkommunerne er der virksomheder, som har øget beskæftigelsen efter finanskrisen. I landkommunerne gælder dette i højere grad for virksomheder med et større fokus på eksport. I yderkommunerne ser man ikke samme udvikling, her har virksomheder, der har øget antallet af ansatte, tabt eksportandele, men har øget den indenlandske omsætning.

En kombination af et stort fokus på eksport og indenlandsk omsætning kan derfor formodentlig forklare, hvorfor det er gået bedre for nogle virksomheder sammenlignet med andre i land- og yderkommunerne.

Placering af kommunerne ud fra erhvervsudvikling

Undersøgelsen placerer kommunerne efter deres samlede udvikling inden for de udvalgte nøgletal: antal virksomheder, beskæftigelse, arbejdsproduktivitet, omsætning, eksport og eksportintensitet.

I 2011 har 8 af de 30 landkommuner forbedret og 2 forværret deres placering sammenlignet med deres placering i 2001. I 2011 er 10 mod 8 kommuner i 2001 placeret bedre end landsgennemsnittet. De 8 kommuner, som har forbedret deres placering, er: Billund, Viborg, Odsherred, Nordfyns, Mariagerfjord, Kalundborg, Sønderborg og Frederikshavn Kommuner. Kalundborg Kommune er den kommune, som kan fremvise størst fremgang.

I 2011 er 3 ud af 16 yderkommuner kommet nærmere landsgennemsnittet sammenlignet med, hvor de var i 2001. Resten har samme placering i 2011 som i 2001. De tre kommuner, der har klaret sig bedre, er: Bornholm, Morsø og Lolland Kommuner.

Samlet vurdering og perspektiv

Denne undersøgelse dykker ned under hovedtendenserne i erhvervsudviklingen og søger at kortlægge tilpasningsmekanismer i land- og yderkommuner sammenlignet med hele landet. Den viser, at yderkommunernes virksomheder stadig står overfor en række udfordringer i forhold til resten af landet. Landkommunernes virksomheder har i højere grad tilpasset sig den samfundsøkonomiske udvikling og udnyttet nye muligheder. I landkommunerne er der en række større succesfulde (industri)virksomheder, som kan være en del af forklaringen på den observerede erhvervsudvikling.

En række af de traditionelle (industri)brancher er omdrejningspunktet for den omstilling, som finder sted, og det har påvirket udviklingen i beskæftigelsen, omsætningen og eksporten, men denne udvikling er på ingen måde entydigt negativ. Også i yderkommunerne findes der potentialer, både på det danske og det udenlandske marked, som små og mellemstore virksomheder er dygtige til at udnytte.

Kommuner og regioner er aktive i bestræbelserne for at fremme erhvervsudviklingen i deres områder. Denne undersøgelse viser klart, at der fortsat er grundlag for en aktiv erhvervsfremmeindsats, herunder stimulering af etablering af nye virksomheder og vækst i eksisterende virksomheder inden for hele branchespektret.

1 Indledning

Hver gang en virksomhed lukker, indskrænker, udvider eller flytter i de danske land- og yderkommuner, giver det genlyd i pressen. Der er en stor opmærksomhed omkring den private sektors bidrag til beskæftigelse, levevilkår og bosætningsattraktivitet. Men i debatten mangler der ofte et mere heldækkende billede af, hvordan erhvervsvirksomhederne i land- og yderkommunerne faktisk udvikler sig.

Ofte mangler debatten et ordentligt datagrundlag, der kan belyse den samme historie fra forskellige sider. I debatten om udviklingen i land- og yderkommunerne fokuseres der ofte på enkelte nøgletal som fx antal virksomheder, beskæftigelse, omsætning, produktivitet og eksport. De bruges dog sjældent i samme sammenhæng, hvilket denne rapport forsøger at gøre.

Formålet med rapporten er ikke at opsætte og teste bestemte hypoteser om udviklingen, men lade tallene tale deres eget sprog. Det vil sige, at der konkluderes på baggrund af det, som kan observeres i tallene.

Rapportens opbygning

Der redegøres for rapportens metode, afgrænsning og datagrundlag i Kapitel 2. Der ses nærmere på de overordnede tendenser i befolkningsudvikling og samfundsøkonomisk udvikling, og det sammenholdes med de overordnede erhvervsudviklingstræk i Kapitel 3. Resultaterne peger i retning af, at virksomhederne har tilpasset sig de samfundsøkonomiske vilkår på forskellig vis. Tilpasningerne undersøges i Kapitel 4.

For at kunne sammenligne den erhvervmæssige udvikling i land- og yderkommunerne med hinanden og med hele landet placeres de enkelte kommuner efter, hvor langt de er over eller under landsgennemsnittet for de udvalgte nøgletal (Kapitel 5 og 6).

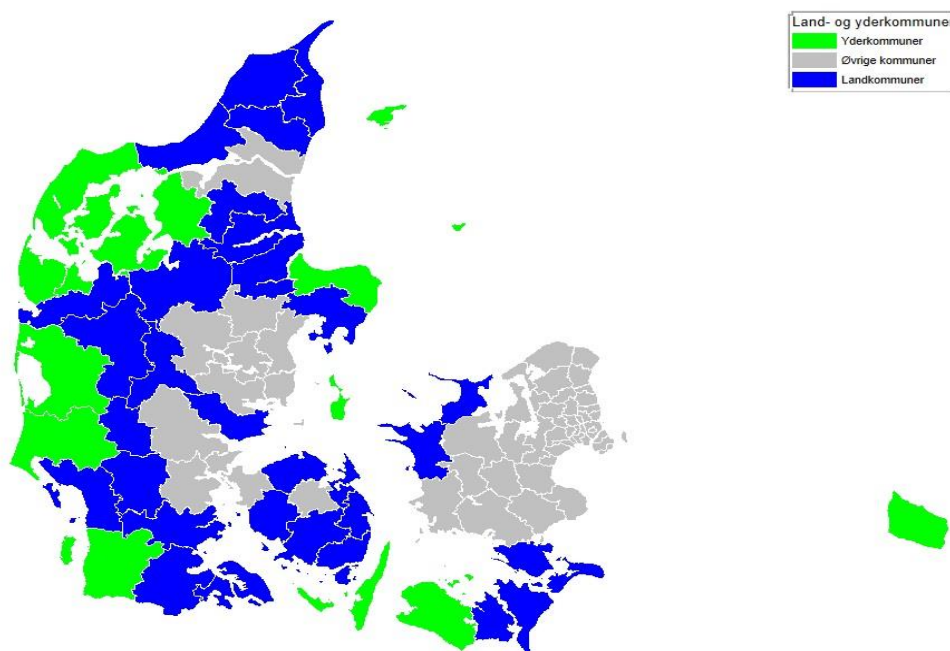

2 Metode, afgræsning og datagrundlag

Undersøgelsen af erhvervsudviklingen i Danmarks 30 landkommuner og 16 yderkommuner i perioden 2001-2011 foretages med udgangspunkt i en statistisk beskrivelse af udvalgte nøgletal. Langt de fleste data i rapporten er fra Danmarks Statistik og i mindre omfang fra www.noegletal.dk, virksomhedsdatabasen 'Amadeus' og udvalgte virksomheders hjemmesider.

Inddelingen af kommunerne i kommunetyper følger det klassifikationssystem, der på grundlag af 14 objektive kriterier er beskrevet i "Det danske landdistriktsprogram 2007-2013". Den geografiske fordeling af land- og yderkommunerne fremgår af Figur 1.

Figur 1. Den geografiske fordeling af kommunetyper

Kilde: Det danske landdistriktsprogram.

Følgende nøgletal er udvalgt som indikatorer for udviklingen: antal virksomheder, beskæftigelse, omsætning, produktivitet, eksport og eksportintensitet, se Tabel 1.

Tabel 1. De udvalgte nøgletal, deres betydning og afgrænsning

	Beskrivelse
Antal virksomheder	Antal observationer i datasættet, arbejdssteder.
Beskæftigelse	Antal beskæftigede inkl. ejer ultimo november.
Produktivitet	Målt som omsætning pr. beskæftigede.
Omsætning	Alle virksomhedens samlede indtægter.
Eksport	Alle virksomhedens indtægter fra salg i udlandet.
Eksportintensitet	Eksportens andel af virksomhedens samlede omsætning. En relativt høj andel indikerer, at virksomheden har et stort fokus på udlandet fremfor hjemmemarkedet.

Kilde. Danmarks Statistik.

3 De overordnede udviklingstræk

I dette kapitel ses der nærmere på de generelle befolknings- og samfundsøkonomiske udviklingstræk.

Den befolkningsmæssige udvikling i et geografisk område kan ses som en indikation af områdets popularitet som bosætningssted og af de økonomiske muligheder i området. Hvis et område oplever forringede økonomiske vilkår i forhold til andre områder, har det ofte en negativ konsekvens for erhvervene i området. Formålet er derfor her at se på, hvordan befolkningsudviklingen har været over perioden.

Også kommunetypernes vægt i den samlede økonomi kan give et fingerpeg om udviklingen, fx kan et fald i land- og yderkommunernes bidrag til den samlede økonomi tyde på, at kommunetyperne har mistet noget af deres tiltrækningskraft over for befolkningen og dermed også over for landets virksomheder.

De til enhver tid gældende samfundsøkonomiske vilkår sætter rammerne for den erhvervsøkonomiske udvikling. Er der specielle udviklingstræk i enkelte sektorer i forhold til andre, kan det forklare noget af den erhvervsøkonomiske udvikling, som man kan se i bestemte geografiske områder.

Fordeles den overordnede erhvervsudvikling på nøgletal for hele landet og for land- og yderkommuner, kan det dokumentere, om der er bestemte udviklingstræk, der peger mod, at virksomhederne i land- eller yderområder har klaret sig dårligere end hele landet, og om udviklingen sammen med befolkningsudviklingen og den samfundsøkonomiske udvikling tyder på, at virksomhederne er i gang med forskellige tilpasninger til den økonomiske virkelighed, som de står overfor.

3.1 Befolknings- og samfundsøkonomiske udvikling

I 2011 boede ca. 28 pct. af Danmarks befolkning i en land- og ca. 9 pct. i en yderkommune.

I perioden fra 2001 til 2011 er befolkningen i hele landet vokset med ca. 4 pct. I samme periode er den samlede befolkning i landkommunerne vokset med ca. 2 pct., og i yderkommunerne er den faldet med ca. 4 pct., se Tabel 2.

Tabel 2. Befolkningsudviklingen og fordeling mellem kommunetyperne

	Hele landet	Øvrige	Land	Yder
Antal i 2011	5.560.534	3.523.290	1.541.261	495.983
Antal i 2001	5.349.110	3.321.052	1.512.268	515.790
Ændring i pct. 2001 til 2011	4,0	6,1	1,9	-3,8
Andel i pct. af hele landet i 2011	-	63,4	27,7	8,9
Andel i pct. af hele landet i 2001	-	62,1	28,3	9,6

Kilde: www.noegletal.dk.

Land- og yderkommunernes bidrag til samfundsøkonomien

Land- og yderkommunernes vægt i det samlede landskab fortæller noget om betydningen af kommunetyperne i Danmark, og udviklingen sammen med befolkningsudviklingen over tid siger noget om deres tiltrækningsevne over for nye virksomheder og befolkning. En negativ udvikling kan tyde på, at tiltrækningsevnen er faldet og modsat med en positiv udvikling, at tiltrækningsevnen er steget.

Samlet set bidrager land- og yderkommunerne med lidt over 26 pct. af hele landets omsætning. Landkommunernes bidrag til den totale omsætning er sammenlignet med 2001 steget med 0,1 procentpoint til 20,7 pct. Yderkommunernes bidrag er derimod faldet med 0,8 procentpoint fra 6,5 i 2001 til 5,7 pct. i 2011, se Tabel 3.

Tabel 3. Land og yderkommunernes bidrag til den totale omsætning i Danmark i 2001 og 2011

	Andel af hele landets totale omsætning	
	Land	Yder
2011	20,7	5,7
2001	20,6	6,5
Forskel (procentpoint)	0,1	-0,8

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

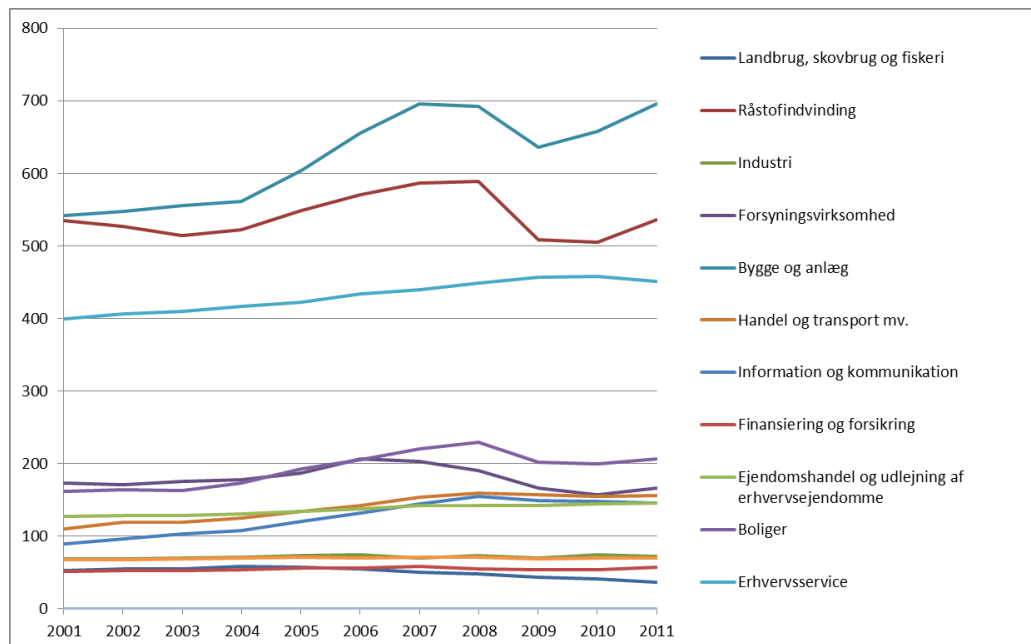
Den samfundsøkonomiske udvikling

Perioden fra 2001 til 2011 er kendetegnet ved store skift i den økonomiske udvikling. Fra starten af perioden til medio 2008 var Danmark konjunkturmæssigt i en opgangsperiode med pæne vækstrater og stigende beskæftigelse for alle dele af landet. Udviklingen stoppede brat medio 2008 med finanskrisens indtræden. På få måneder faldt det danske BNP drastisk og dansk økonomi oplevede derefter en periode med recession, faldende beskæftigelse og økonomisk sværere tider.

Ikke alle sektorer og virksomheder blev ramt lige hårdt. Den finansielle krise betød, at virksomheder, som var stærkt afhængige af fortsat at kunne lånefinansiere til den daglige drift, blev hårdest ramt. Sektorer med den mest synlige og umiddelbare reaktion på krisen er: Bygge og anlæg, Råstofindvinding, Forsy-

ningsvirksomhed og Boliger. De andre sektorer ser ikke ud til at være blevet ramt i det samme synlige omfang, se Figur 2.

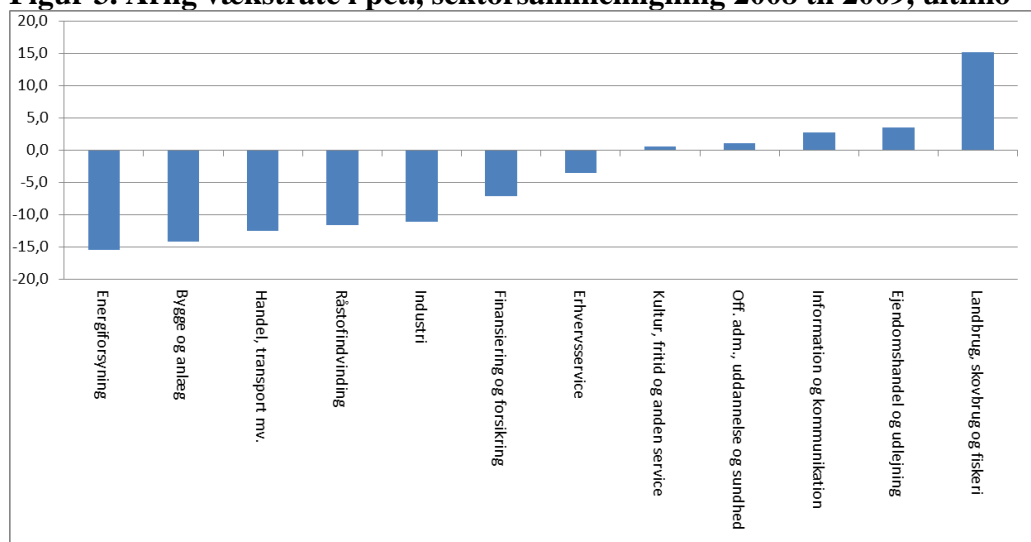
Figur 2. Udviklingen i BNP fordelt på hovedsektorer 2001-2011 (2005 priser), mia. DKK

Kilde: Danmarks Statistik.

Ser man på bruttoværditilvæksten blot halvandet år efter finanskrisens start, så var der nogle sektorer, der stadig formåede at vokse, se Figur 3.

Figur 3. Årlig vækstrate i pct., sektorsammenligning 2008 til 2009, ultimo

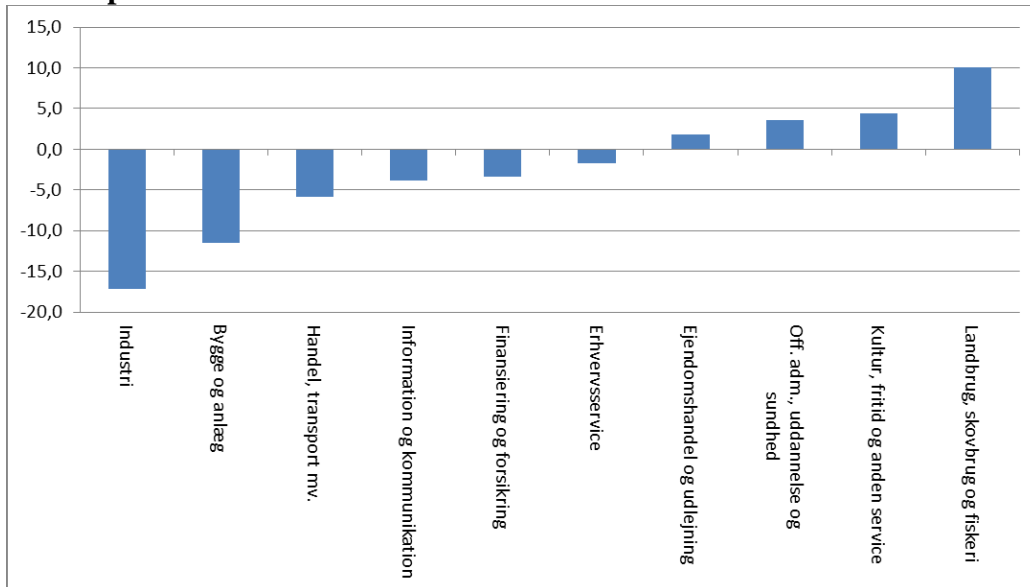

Kilde: Danmarks Statistik.

Finanskrisen betød også, at mange virksomheder var tvunget til at tilpasse sig de nye markedsvilkår inden for meget kort tid. Den typiske tilpasning til et brat

fald i den samfundsøkonomiske vækst sker ved at reducere antallet af ansatte, men der er undtagelser til reglen, se Figur 4.

Figur 4. Ændring i beskæftigelsen i pct. fra ultimo 2008 til ultimo 2009, fordelt på sektorer

Kilde: Danmarks Statistik.

Om tilpasningen i antal ansatte er en generel ting i alle virksomheder i samme sektor, kan figuren ikke sige noget om, men er noget, der vil ses nærmere på i Kapitel 4.

3.1.1 Opsummering

Befolkningsudviklingen peger i retning af:

- at interessen for landkommunerne som bosætningssted er steget, og den er faldet for yderkommunerne
- at erhvervsudviklingen er relativ bedre i landkommunerne sammenlignet med yderkommunerne, men i begge kommunetyper ringere i forhold til hele landet.

Udviklingen i kommunetypernes andel af hele landets omsætning tyder på, at landkommunerne har formået at fastholde sit erhvervsøkonomiske fundament, og yderkommunerne har tabt terræn i forhold til det øvrige land.

Den samfundsøkonomiske udvikling viser:

- at næsten alle sektorer har nydt godt af den økonomiske udvikling
- at ikke alle sektorer og virksomheder blev ramt lige hårdt af finanskrisen
- at alle sektorer, der blev ramt af lav vækst på forskellig vis, har tilpasset sig de ændrede samfundsøkonomiske vilkår, fx via beskæftigelsen.

Der kan dog også være andre tilpasninger, der har fundet sted, som ikke umiddelbart ligger i tallene for beskæftigelsen, og som bliver tydeligere, hvis man ser nærmere på de enkelte nøgletal fordelt på kommunetyper.

3.2 Erhvervsudviklingens hovedtræk

Erhvervsudviklingen for hele landet smitter af på de geografiske områder i landet. Der kan dog være forskelle, som kan tyde på, at områderne til en vis grad følger individuelle spor. I de næste afsnit ses der nærmere på, om det er tilfældet.

3.2.1 Erhvervsudviklingens hovedtræk for hele landet

Samlet set er perioden 2001-2011 kendetegnet ved store positive ændringer i omsætning, eksport og eksportintensitet. Også antallet af virksomheder og produktiviteten er steget i perioden. Derimod er beskæftigelsen på et lavere niveau i 2011 i forhold til 2001. At arbejdsproduktiviteten er steget, skal ses i sammenhæng med, at der er færre beskæftigede til at drive en større omsætning.

Erhvervsudviklingen over perioden synes umiddelbart at have været drevet af forbedringer i virksomhedernes eksport. I 2011 er niveauet for eksporten 40,0 pct. højere end i 2001, og eksportintensiteten er 0,5 procentpoint højere, se Tabel 4.

Tabel 4. Erhvervsudviklingstræk 2001 - 2011, hele landet

	2011	2001	Ændring (pct.)
Antal virksomheder	296.631	284.160	4,4
Beskæftigelse	2.772.263	3.000.391	-7,6
Arbejdsproduktivit	942.721	900.123	4,7
Omsætning (mia.)	2.714,9	2.360,1	15,0
Eksport (mia.)	764,3	546,1	40,0
Eksportintensitet* (pct.)	3,7	3,2	0,5**

Anm.: Tal for eksport og omsætning for 2011 er deflateret til 2001-værdier. * gennemsnit for alle virksomheder i hele landet. **forskul i procentpoint.

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

3.2.2 Erhvervsudviklingens hovedtræk for landkommunerne

Samlet set har de 30 landkommuner oplevet en stigning i arbejdsproduktiviteten, omsætning, eksport og eksportintensitet. Med undtagelse af eksport er stigningerne større end for hele landet. Udviklingen er samtidig sket med færre virksomheder og beskæftigede, henholdsvis 2,2 pct. og 9,7 pct. færre i 2011 sammenlignet med 2001, se Tabel 5.

Tabel 5. Erhvervsudviklingstræk 2001 – 2011, landkommuner

	2011	2001	Ændring (pct.)
Antal virksomheder	84.109	85.986	-2,2
Beskæftigelse	617.918	684.117	-9,7
Arbejdsproduktivitet	935.131	878.499	6,4
Omsætning (mia.)	563,3	487,4	15,6
Eksport (mia.)	173,4	129,2	34,2
Eksportintensitet* (pct.)	3,5	2,8	0,7**

Anm.: Tal for eksport, arbejdsproduktivitet og omsætning for 2011 er deflateret til 2001 værdier. * gennemsnit for alle virksomheder i alle landkommuner. **forskel i procentpoint.

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

Stigningen i eksportintensiteten i landkommunerne er et tegn på, at virksomhederne har fokus på eksport, og at flere er begyndt at se de muligheder, som globaliseringen har åbnet op for.

Et eksempel på en virksomhed, der både producerer til danske og udenlandske markeder, er virksomheden Novenco A/S i Vordingborg, se Boks 1.

Boks 1. Metal og metalprodukter: Novenco A/S i Vordingborg Kommune (landkommune)

Novenco producerer bl.a. luftbehandlingsaggregater, fan produkter, marinesystemer- og løsninger, parkeringspladssystemer og kabineenheder. Virksomheden startede oprindeligt som en producent af ventilationsløsninger til industrien og er nu specialiseret inden for energi og omkostningseffektiv behovstilpassede ventilationsløsninger. Virksomhedens målsætning er at være den foretrukne globale leverandør af innovative komponenter og systemer for kunderne. I 2012 var ca. 550 personer ansat i gruppen Novenco, som omsatte for 270 mio. DKK. Novenco har et globalt netværk af repræsentanter, der markedsfører og distribuerer Novencos produkter og systemer i mere end 40 lande. Novencos produkter og systemer er designet og fremstillet i Danmark og Kina. Novenco-gruppen er ejet af Dania Capital, en dansk kapitalfond etableret af Realdania.

Kilde. Virksomhedens hjemmeside og virksomhedsdatabasen Amadeus.

3.2.3 Erhvervsudviklingens hovedtræk for yderkommunerne

Virksomhederne i de 16 yderkommuner har en større produktivitet, omsætning, og eksportintensitet i 2011 sammenlignet med 2001. Fremgangen er sket med færre virksomheder og ansatte. Fremgangen i yderkommunerne synes, modsat i landkommunerne og hele landet, ikke at være båret af eksport, men af den indenlandske omsætning.

Antallet af virksomheder og beskæftigede, er i 2011 henholdsvis 11,9 pct. og 16,0 pct. lavere end i 2001. Produktiviteten i yderkommunerne er samlet set 13,3 pct. højere i 2011. Omsætningen er 0,7 pct. højere, og eksporten er 11,0 pct. lavere. Eksportintensiteten er steget, men med lavere stigning end for hele landet, og niveauet er 1,0 procentpoint lavere end landsgennemsnittet i 2011 ligesom det også var tilfældet i 2001, se Tabel 6.

Tabel 6. Erhvervsudviklingstræk 2001 – 2011, yderkommuner

	2011	2001	Ændring (pct.)
Antal virksomheder	30.220	34.307	-11,9
Beskæftigelse	195.563	232.917	-16,0
Arbejdsproduktivitet	932.992	823.361	13,3
Omsætning (mia.)	155,3	154,2	0,7
Eksport (mia.)	31,4	35,3	-11,0
Eksportintensitet* (pct.)	2,7	2,2	0,4**

Anm.: Tal for arbejdsproduktivitet, eksport og omsætning for 2011 er omregnet til 2001 værdier. * gennemsnit for alle virksomheder i alle yderkommuner. **forskell i procentpoint.

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

Land- og yderkommunerne giver ofte udtryk for en interesse for at skabe et bredere erhvervsgrundlag uden for de traditionelle erhvervsgrøne, herunder i IT-service og andre former for erhvervservices. Argumentet kan være, at sådanne virksomheder i høj grad er flytbare og ikke så afhængige af specifikke lokale ressourcer.

De største it-virksomheder er ofte placeret i de store byer. Det skyldes formodentligt, at de har international baggrund og dermed et begrænset kendskab til de mange lokaliseringmuligheder, der er i Danmark. De danske it-virksomheder findes derimod lige så ofte i de store som mindre byer. Et eksempel på en typisk it-virksomhed i en yderkommune kunne være Montes i Hjørring Kommune, se Boks 2.

Boks 2. IT: MONTES, Hjørring Kommune (yderkommune)

MONTES blev grundlagt i 1986. Første produkt var et lille egenudviklet økonomiprogram til mindre virksomheder. I dag er MONTES total IT leverandør, dvs. har opgaver inden for hosting, økonomistyring, IT løsninger af infrastruktur, netværk, IT sikkerhed, special-løsninger samt support. Virksomheden omsatte i 2011/12 for 5,6 mio. DKK og havde 16 ansatte. Virksomheden har været i konstant vækst siden oprettelsen.

Kilde. Virksomhedens hjemmeside og virksomhedsdatabasen Amadeus.

3.3 Opsummering

Antallet af virksomheder er faldet i både land- og yderkommunerne, men er steget for hele landet.

I hele landet og i de to kommunetyper er beskæftigelsen faldet. Faldet er lidt større i landkommunerne og dobbelt så stort i yderkommunerne i forhold til hele landet.

Samlet set er perioden 2001-2011 kendetegnet ved store positive ændringer i produktivitet, omsætning og eksportintensitet i kommunetyperne. Landkommunerne har ligesom hele landet en stor stigning i eksporten, mens yderkom-

munerne har set et fald i eksporten. Yderkommunernes omsætningsfremgang bygger derfor på den indenlandske omsætning.

Den overordnede udvikling tyder på:

- at ændringer i omsætning, eksport og eksportintensitet i høj grad kan tilskrives periodens trods alt gunstige vilkår for virksomhederne
- at den generelle vækst i antallet af virksomheder tilsyneladende ikke har smittet af på land- og yderkommunerne
- at ændringer i beskæftigelsen formodentlig i høj grad kan tilskrives finanskrisen
- at virksomheder i både land- og yderkommuner har fået et stort fokus på eksport.

Udviklingstrækkene peger i retning af, at forskellige tilpasninger har fundet sted i virksomhederne i land- og yderkommunerne. Ud fra de belyste nøgletal drejer det sig om tilpasninger:

- i antallet af ansatte i virksomhederne og
- via større fokus på eksport.

Det næste kapitel ser nærmere på disse tilpasninger.

4 Den erhvervsøkonomiske tilpasning efter finanskrisen

Det er vigtigt at huske på, at virksomheders tilpasning til den økonomiske virkelighed efter finanskrisen og den udløste recession i årene efter kan være sket på mange forskellige måder. Som nævnt tegner de overordnede udviklingstræk et billede af to mulige tilpasninger, som kan være interessante at se nærmere på, dvs. tilpasning i antal ansatte og ved fokus på eksport.

4.1 Tilpasning i antal ansatte

I dette afsnit ses der på tilpasninger i virksomhedernes antal ansatte ud fra et overordnet blik på de to kommunetypers erhvervsudvikling. Tilpasning i antallet af beskæftigede betyder, at virksomhederne kan inddeles i tre grupper: virksomheder med færre, samme antal eller flere ansatte i 2008 sammenlignet med 2010. Periodevalget sker ud fra antagelsen om, at det er den korteste periode efter finanskrisens start, hvor virksomhederne må forventes at have en forholdsvis klar pejling på den fremtidige samfundsøkonomiske udvikling. Sammenligningen sker med udgangspunkt i gennemsnit for de udvalgte nøgletal for dermed at få et billede af den typiske virksomhed i hver gruppe.

4.1.1 Tilpasning i antal ansatte i landkommunerne

Gruppen af virksomheder, der har øget antallet af ansatte, udgør 17,9 pct. af alle landkommunernes virksomheder. Virksomheder, som enten er for små til at foretage en tilpasning, eller som har valgt ikke at ændre på antallet af ansatte, udgør 53,9 pct. Virksomheder, der har skåret i antallet af ansatte, udgør 28,2 pct.

Virksomheder, der har flere ansatte i 2010 sammenlignet med 2008, har i gennemsnit øget antallet af ansatte med 30,7 pct., og de har samtidig formået at øge omsætningen med 23,5 pct. Stigningen er primært sket som følge af fremgang på eksportmarkederne, og eksporten er steget 52,9 pct.

Virksomheder, som ikke har ændret i antallet af ansatte, er små virksomheder med i gennemsnit 2,1 ansatte. Denne gruppe af virksomheder har tabt på næsten alle fronter og har oplevet tilbagegang på produktivitet, omsætning og eksport. De fleste af dem har dog ikke en eksport af betydning, og tilbagegangen skyldes derfor primært tab af indenlandsk omsætning.

Fælles for virksomheder, som har skåret i antallet af ansatte, er, at de har en størrelse, som muliggør en sådan tilpasning, dvs. de er mellemstore til store virksomheder med i gennemsnit 27,7 ansatte. Virksomheder, som har færre ansatte i 2010 i forhold til 2008, har reduceret antal ansatte med 8,1 personer i

gennemsnit svarende til et fald på 26,0 pct. Fælles for dem er også, at de både har tabt indenlandsk omsætning og eksportandele, se Tabel 7.

Tabel 7. Udviklingen i beskæftigelse, arbejdsproduktivitet, omsætning, eksport og eksportintensitet fordelt på tilpasningsgrupper i landkommunerne, gennemsnit per virksomhed, 2008 - 2010

		Beskæftigelse, (antal)	Produktivitet (1.000)	Omsætning (mia. DKK)	Eksport (mia. DKK)	Eksportintensitet (pct.)
Flere ansatte i 2010	2010	27,7	1.413	57,2	28,9	15,3
	2008	21,2	1.741	46,3	18,9	11,4
	Ændring (pct.)	30,7	-18,8	23,5	52,9	3,9*
Samme antal ansatte	2010	2,1	2.348	3,9	1,0	9,2
	2008	2,1	3.182	5,2	1,8	9,1
	Ændring (pct.)	0,0	-26,2	-25,0	-44,4	0,1*
Færre ansatte i 2010	2010	23,0	1.481	40,4	17,5	13,1
	2008	31,1	1.393	52,4	20,0	12,0
	Ændring (pct.)	-26,0	6,3	-22,9	-12,5	1,1*

Anm.: Alle værdier med undtagelse af ændringer er gennemsnitstal. *forskell i procentpoint.
Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

4.1.2 Tilpasning i antal ansatte i yderkommunerne

Virksomheder, der har øget antallet af ansatte, udgør 18,3 pct. af alle yderkommunernes virksomheder. Virksomheder, som enten er for små til at foretage en tilpasning, eller som har valgt ikke at ændre på antallet af ansatte, udgør 54,6 pct., og virksomheder, der har skåret i antallet af ansatte, udgør 27,1 pct.

Virksomheder, der har øget antallet af ansatte, har i gennemsnit ansat 4,3 flere og øget omsætningen med 1,3 pct., men eksporten er faldet 14,2 pct.

Virksomheder med samme antal ansatte har tabt omsætning med 18,9 pct., og de har stort set ingen eksport. Tabet er derfor hovedsagelig på den indenlandske omsætning. De af virksomhederne, som har en eksport, ser ud til at have fastholdt niveauet.

Virksomheder med færre ansatte har også tabt omsætning, men på et langt højere niveau. Omsætningen er faldet med 35,4 pct., og det skyldes både et fald i eksporten på 27,0 pct. og et fald i den indenlandske omsætning, som dog er faldet endnu mere end eksporten, se Tabel 8.

Tabel 8. Udviklingen i gennemsnitlig beskæftigelse, arbejdsproduktivitet, omsætning, eksport og eksportintensitet fordelt på tilpasningsgrupper i landkommunerne, gennemsnit pr. virksomhed 2008 - 2010

		Beskæftigelse, (antal)	Produktivitet (1.000)	Omsætning (mia. DKK)	Eksport (mia. DKK)	Eksportintensitet (pct.)
Flere ansatte i 2010	2010	25,5	1.225	38,5	16,3	10,4
	2008	21,2	1.586	38,0	19,0	9,3
	Ændring (pct.)	20,3	-22,8	1,3	-14,2	1,1*
Samme ansatte i 2010	2010	2,2	1.303	3,0	0,6	5,3
	2008	2,2	1.651	3,7	0,6	5,2
	Ændring (pct.)	0,0	-21,1	-18,9	0,0	0,1*
Færre ansatte i 2010	2010	19,8	1.460	29,2	13,0	12,9
	2008	27,5	1.401	45,2	17,8	10,4
	Ændring (pct.)	-28,0	4,2	-35,4	-27,0	2,5*

Anm.: Alle værdier med undtagelse af ændringer er gennemsnitstal. *forskel i procentpoint.
Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

4.1.3 Opsummering

Gruppen af virksomheder i landkommunerne, der har øget antallet af ansatte, har klaret sig betydeligt bedre på alle variable end virksomheder, som har reduceret eller fastholdt antallet af ansatte.

Ligesom for virksomhederne i landkommunerne er de virksomheder, der har øget antallet af ansatte i yderkommunerne, også dem, der har klaret sig bedre end de, som har fastholdt eller reduceret antallet af ansatte. Modsat virksomhederne i landkommunerne har de dog ikke kunnet øge eksporten. Derimod har de, modsat samme gruppe virksomheder i landkommunerne, formået i langt højere grad at øge deres indenlandske omsætning.

Mønstrene i tilpasningen af antal ansatte i de to kommunetyper tyder på:

- at det i høj grad er virksomhedernes individuelle forhold, der har været styrende for, om de har øget, fastholdt eller reduceret antallet af ansatte
- at en kombination af et stort fokus på eksport eller indenlandsk omsætning kan forklare, hvorfor det er gået bedre for nogle virksomheder i land- og yderkommunerne end for andre.

4.2 Større fokus på eksport

I dette afsnit ses der nærmere på, om virksomhedernes fokus på eksport kan forklare den overordnede erhvervsudvikling i de to kommunetyper set i forhold til hele landet. Der skeles ikke til, om en virksomheds eksport er stor eller lille,

men om den har et salg til udlandet. Hvis den har, er den en eksportvirksomhed. Undersøgelsen ser på antallet af virksomheder med og uden eksport, med forskellige eksportintensiteter, udvikling i andelen af eksportvirksomheder samt eksportens værdi for hele landet og de to kommunetyper.

4.2.1 Eksportens udvikling og betydning

Antallet af eksportvirksomheder er steget siden 2001 både i hele landet samt i land- og yderkommunerne.

Mest interessant er nok stigningen i antallet af rene eksportvirksomheder, dvs. virksomheder med en eksportintensitet på 100. I land- og yderkommunerne er antallet af rene eksportvirksomheder steget med henholdsvis 181 og 54 virksomheder, svarende til stigninger på henholdsvis 39,7 pct. og 56,8 pct. fra 2001 til 2011, se Tabel 9.

Tabel 9. Antallet af virksomheder med forskellige eksportintensiteter, fordelt på hele landet, landkommuner og yderkommuner, 2001 og 2011

		Eksportintensitet				
		0	>=25	>=50	100	I alt
Hele landet	2011	233.645	4.251	6.466	2.934	300.729
	2001	230.498	3.769	5.504	1.883	284.151
Landkommuner	2011	67.115	1.142	1.748	636	84.379
	2001	70.638	1.109	1.502	455	82.142
Yderkommuner	2011	24.450	325	485	149	36.710
	2001	28.491	334	486	95	38.500

Anm.: Kategorierne er: 0: Ren dansk omsætning, >=25: Eksport udgør mere end eller lig med 25 pct. af omsætningen, >=50: Eksport udgør mere end eller lig med 50 pct. af omsætningen og 100: Hele omsætningen kommer fra eksport.

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

Andelen af eksportvirksomheder er steget i hele landet samt i land- og yderkommunerne. I hele landet er andelen steget med 0,6 procentpoint, og i land- og yderkommunerne er andelen steget med henholdsvis 0,4 og 0,2 procentpoint.

I 2011 er andelen af eksportvirksomheder i begge kommunegrupper stadig mindre end for hele landet. På trods heraf tyder det på, at eksportvirksomheder udvikles, oprettes og trives i begge kommunetyper, se Tabel 10.

Tabel 10. Udviklingen i andelen af eksportvirksomheder 2001 – 2011, andel af alle virksomheder

		Andel (pct.)	Forskel 2001 til 2011 (procentpoint)
Hele landet	2011	4,5	0,6
	2001	3,9	
Landkommuner	2011	4,2	0,4
	2001	3,7	
Yderkommuner	2011	2,6	0,2
	2001	2,4	

Anm.: Kun virksomheder med rapporterede tal for omsætning og eksport er medtaget i opgørelsen.

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

Udviklingen er betydningsfuld, da eksportvirksomheder i gennemsnit har en større omsætning end ikke-eksportvirksomheder. Virksomheder med eksport er typisk også større end virksomheder uden et salg til udlandet. I 2011 havde ikke-eksportvirksomheder en gennemsnitlig omsætning på 3,8 mio. DKK. Eksportvirksomhederne havde derimod en gennemsnitlig eksport på 23,6 mio. DKK i 2011 mod 18,2 mio. DKK i 2001, se Tabel 11.

Tabel 11. Gennemsnitlig omsætning og eksport, 2011 og 2001, mio. DKK

		Gennemsnitlig omsætning	Gennemsnitlig eksport
Hele landet	2011	3,8	23,6
	2001	3,8	18,2
Landkommuner	2011	3,4	24,3
	2001	2,8	15,6
Yderkommuner	2011	3,4	14,5
	2001	2,6	13,3

Anm.: Kun virksomheder med rapporterede tal er medtaget i opgørelsen. Gennemsnitlig omsætning er et gennemsnit af alle ikke-eksporterende virksomheder. Gennemsnitlig eksport indeholder kun tal for virksomhedernes udenlandske omsætning.

Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik.

Et eksempel på en virksomhed, som har et stort fokus på eksport, er den svenske virksomhed Alfa Laval. Virksomheden har valgt Danmark som et udgangspunkt for salg og eksport og ikke mindst en yderkommune som et af sine primære produktionssteder, se Boks 3.

Boks 3. Metal og metalprodukter: Alfa Laval, Lolland Kommune (yderkommune)

Alfa Laval er en svensk virksomhed, der har etableret sig i flere dele af Danmark. Virksomheden havde i 2012 en samlet omsætning i Danmark på ca. 4 mia. DKK, og 1.600 ansatte. Alfa Laval i Danmark er en vigtig del af Alfa Laval koncernens aktiviteter. Flere globale kompetencecentre er placeret i Danmark, ligesom en stor del af den globale forretningsudvikling og -styring foregår fra Danmark.

Alfa Laval i Danmark er lokaliseret i: Aalborg, København, Kolding, og Nakskov.

Alfa Laval Nakskov A/S udvikler, producerer og sælger membraner af filtreringssystemer til filtrering af væsker fx sanitære membraner til den farmaceutiske og bioteknologiske industri samt til fødevarer- og drikkevareproduktion. Alfa Laval har været i Nakskov siden 1960'erne. Virksomheden i Nakskov havde i 2012 ca. 84 ansatte og omsatte for ca. 104 mio. DKK.

Kilde. Virksomhedens hjemmeside og virksomhedsdatabasen Amadeus.

4.3 Opsummering

Gruppen af virksomheder i landkommunerne, der har øget antallet af ansatte, har klaret sig betydeligt bedre på alle variable end virksomheder, som har reduceret eller fastholdt antallet af ansatte. I landkommunerne er det virksomheder, som har formået at øge eksporten mere end den indenlandske omsætning. I yderkommunerne er det modsat virksomheder, der i højere grad har formået at øge den indenlandske omsætning mere end eksporten. Dette indikerer, at eksporten kan være en vigtig baggrund for vækst, men at det ikke det eneste succesmål.

De relativt store fremgange for eksporten peger i retning af, at virksomhederne i mange tilfælde har en organisation, der er fleksibel. Eksportvirksomheder udvikles, oprettes og trives i begge kommunetyper.

De relativt store fremgange for eksporten peger i retning af:

- at et større fokus på eksporten kan forklare den positive udvikling i landkommunerne og i et mere begrænset omfang i yderkommunerne
- at virksomhederne i mange tilfælde har en organisation, der er fleksibel og i stand til at arbejde på eksport
- at eksportvirksomheder udvikles, oprettes og trives i begge kommunetyper.

De næste to kapitler ser nærmere på de enkelte kommuner, og i et forsøg på at sammenligne deres erhvervsudvikling placeres deres udvikling i nøgletallet i forhold til landsgennemsnittet i 2001 og 2011.

5 Landkommunernes placering i forhold til landsgennemsnittet

Branchesammensætningen i de enkelte kommuner kan være meget forskellig, ligesom også betydningen af enkelte virksomheder kan være afgørende for den observerede erhvervsudvikling i området, når man ser på de udvalgte nøgletal. Det kan derfor være svært at finde den rette opskrift på, hvordan man laver et nogenlunde ensartet sammenligningsgrundlag for kommuner. Ikke desto mindre er det intentionen her og i næste kapitel, og samtidigt at skabe et visuelt overblik over udviklingen.

5.1 Metode for placering og afgrænsning

For at kunne sammenligne erhvervsudviklingen i de enkelte kommuner med hinanden og resten af landet placeres de i forhold til, hvor meget kommunens beskæftigelse pr. virksomhed, gennemsnitlig arbejdsproduktivitet, omsætning pr. virksomhed, eksport pr. virksomhed og gennemsnitlig eksportintensitet ligger over eller under gennemsnittet i forhold til samme nøgletal for hele landet. Placeringen foretages både for 2001 og 2011, og muliggør en tidsmæssig sammenligning.

I opgørelsen udelades en sammenligning i antal virksomheder mellem kommuner. Det skyldes, at nogle kommuner i afsættet er små kommuner med få virksomheder, og andre er store med mange virksomheder. Hertil kommer, at nogle virksomheder, fx Lego i Billund, har en overproportional betydning i kommunen. Andre nøgletal end virksomhedstallet er langt mere brugbare i en sammenligning på tværs af kommuner.

Hver placering af kommunens nøgletal gives et nummer fra 1 til 8, hvor 1 er bedst og 8 dårligst. Numrene angiver placering i forhold til landsgennemsnittet efter følgende kriterier: 1 betyder mere end 75 pct. større end landsgennemsnittet, 2 betyder mellem 50 og 75 pct. større, 3 betyder mellem 25 og 50 pct. større, 4 betyder mellem 0 og 25 pct. større, 5 betyder mellem 0 og 25 pct. mindre, 6 betyder mellem 25 og 50 pct. mindre, 7 betyder mellem 50 og 75 pct. mindre og endelig 8 betyder mere end 75 pct. mindre. Kommunens samlede score er et almindeligt gennemsnit af placeringerne af kommunens nøgletal.

5.2 De enkelte landkommuners placering

I 2011 har 8 af de 30 landkommuner forbedret og 2 forværret deres placering sammenlignet med deres placering i 2001. I 2011 er 10 mod 8 kommuner i 2001 placeret bedre end landsgennemsnittet. De 8 kommuner, som har forbedret deres placering, er: Billund, Viborg, Odsherred, Nordfyns, Mariagerfjord, Kalundborg, Sønderborg og Frederikshavn Kommuner.

Kalundborg Kommune er den kommune, som kan fremvise størst fremgang. Samlet set ligger den pænt over landsgennemsnittet i 2011 mod at have været en af kommunerne i bunden i 2001. Fremgangen skyldes først og fremmest forbedringer i omsætning og herunder eksport.

Fremgangen for de andre landkommuner skyldes også først og fremmest forbedringer i omsætning og eksport og i nogen grad også fremgang på de andre variable. Syv kommuner har flere virksomheder i 2011 i forhold til 2001, resten har færre virksomheder i 2011.

De tre landkommuner med den største stigning i antal virksomheder er: Fanø, Hedensted og Svendborg Kommuner med stigninger i forhold til 2001 på henholdsvis 18,1 pct., 10,6 pct. og 8,3 pct. De tre landkommuner, der har oplevet det største fald i antallet af virksomheder i forhold til 2001, er: Brønderslev, Frederikshavn og Aabenraa Kommune med fald på henholdsvis 8,0 pct., 9,3 pct. og 9,7 pct.

Specielt virksomhederne i Billund, Ikast-Brandø og Kalundborg Kommune skiller sig ud ved at have forbedret omsætningen pr. virksomhed. I 2011 er omsætningen mere end 75 pct. over landsgennemsnittet mod at have været henholdsvis under, lidt over samt mellem 50 til 75 pct. under landsgennemsnittet i 2001 for disse kommuner. Resultatet har smittet af på beskæftigelsen pr. virksomhed i de to første kommuner, men udviklingen har ingen effekt haft på beskæftigelsen i Kalundborg Kommune. Udviklingen i disse kommuner præges af store virksomheder med en betydelig dynamik.

For så vidt angår produktiviteten, så har 9 kommuner en bedre placering, og 10 har en værre placering i 2011 sammenlignet med deres placering i 2001, se Tabel 12.

Man bør dog ikke glemme, at mange af de landkommuner, som på overfladen ser ud til at have klaret sig dårligt, ofte huser virksomheder, der har gennemslagskraft nationalt og potentielt også internationalt. Ofte er det virksomheder inden for fremstillingserhvervene med en udtalt specialisering, se Boks 4.

Boks 4. Træ og træprodukter: Rikki Tikki Company A/S, Mariagerfjord Kommune (landkommune)

Rikki Tikki Company A/S blev grundlagt år 2000 af direktør Ib Møller, som forinden havde solgt sin femte virksomhed, TRIP TRAP DENMARK A/S. Rikki Tikki A/S havde i 2012 ca. 30 ansatte. Virksomheden producerer og markedsfører brugsting og ting til udsmykning af hjemmet. Virksomhedens mission er at være markedsførende i Danmark inden for produktion og salg af nips til hjemmet. Virksomheden er først for nylig i 2013 begyndt arbejdet med at afsætte deres produkter i Norge, Tyskland og England.

Kilde. Virksomhedens hjemmeside og virksomhedsdatabasen Amadeus.

Den geografiske fordeling af erhvervsudviklingen på hvert af de udvalgte nøgletal i hver landkommune fremgår af de næste kortafsnit.

Tabel 12. Ændring i antal virksomheder og placering af landkommunerne efter beskæftigelse pr. virksomhed, gennemsnitlig produktivitet, omsætning, eksport og eksportintensitet pr. virksomhed 2011 (2001 i parentes)

	Ændring i antal virksomheder (pct.)	Beskæftigelse	Produktivitet	Omsætning	Eksport	Eksportintensitet	Samlet score
Fanø	18,1	6(-)	5(6)	7(-)	8(-)	6(5)	6(-)
Hedensted	10,6	5(-)	5(4)	5(-)	5(6)	4(5)	5(-)
Svendborg	8,3	5(-)	5(-)	6(-)	5(6)	2(-)	5(-)
Syddjurs	5,5	6(-)	5(-)	6(7)	7(-)	4(5)	6(-)
Randers	5,1	4(-)	4(-)	2(-)	1(-)	5(-)	3(-)
Nyborg	2,1	5(-)	5(-)	5(6)	6(-)	5(-)	5(-)
Kerteminde	0,7	5(4)	3(5)	4(3)	1(-)	5(-)	4(-)
Rebild	-0,1	6(-)	4(5)	6(7)	7(-)	5(6)	6(-)
Herning	-0,3	5(-)	4(-)	4(5)	5(6)	5(4)	5(-)
Esbjerg	-0,6	4(-)	6(4)	3(5)	3(4)	4(-)	4(-)
Assens	-0,7	6(-)	6(5)	6(-)	5(-)	5(-)	6(5)
Billund	-0,7	4(5)	5(-)	1(5)	1(2)	5(-)	3(4)
Viborg	-1,8	2(5)	5(4)	4(6)	5(-)	6(-)	4(5)
Ikast-Brande	-1,9	4(5)	5(4)	1(4)	1(-)	4(3)	3(-)
Odsherred	-2,4	6(-)	4(6)	6(7)	8(-)	6(-)	6(7)
Faaborg-Midtfyn	-2,5	6(5)	5(-)	6(-)	7(-)	5(6)	6(-)
Nordfyns	-2,6	6(-)	4(5)	6(7)	6(7)	5(-)	5(6)
Mariagerfjord	-2,6	5(6)	4(5)	5(6)	6(-)	4(5)	5(6)
Haderslev	-4,5	5(-)	4(-)	5(6)	6(-)	4(5)	5(-)
Holstebro	-4,6	5(-)	5(4)	4(6)	5(6)	6(-)	5(-)
Vordingborg	-4,7	6(-)	5(-)	7(-)	7(8)	6(-)	6(-)
Kalundborg	-4,7	6(-)	4(5)	1(7)	1(8)	7(-)	4(7)
Guldborgsund	-4,9	6(4)	5(-)	7(-)	8(-)	6(-)	6(-)
Sønderborg	-5,4	4(-)	4(5)	2(4)	1(-)	4(-)	3(4)
Jammerbugt	-6,0	6(-)	6(5)	7(6)	7(4)	5(6)	6(5)
Hjørring	-6,7	5(-)	4(-)	5(6)	5(6)	4(-)	5(-)
Vejen	-7,8	5(6)	5(4)	4(5)	5(6)	5(6)	5(-)
Brønderslev	-8,0	5(6)	5(4)	6(-)	7(6)	6(7)	6(-)
Frederikshavn	-9,3	5(-)	5(4)	4(6)	2(3)	3(-)	4(5)
Aabenraa	-9,7	5(4)	4(3)	3(4)	1(2)	2(1)	3(-)

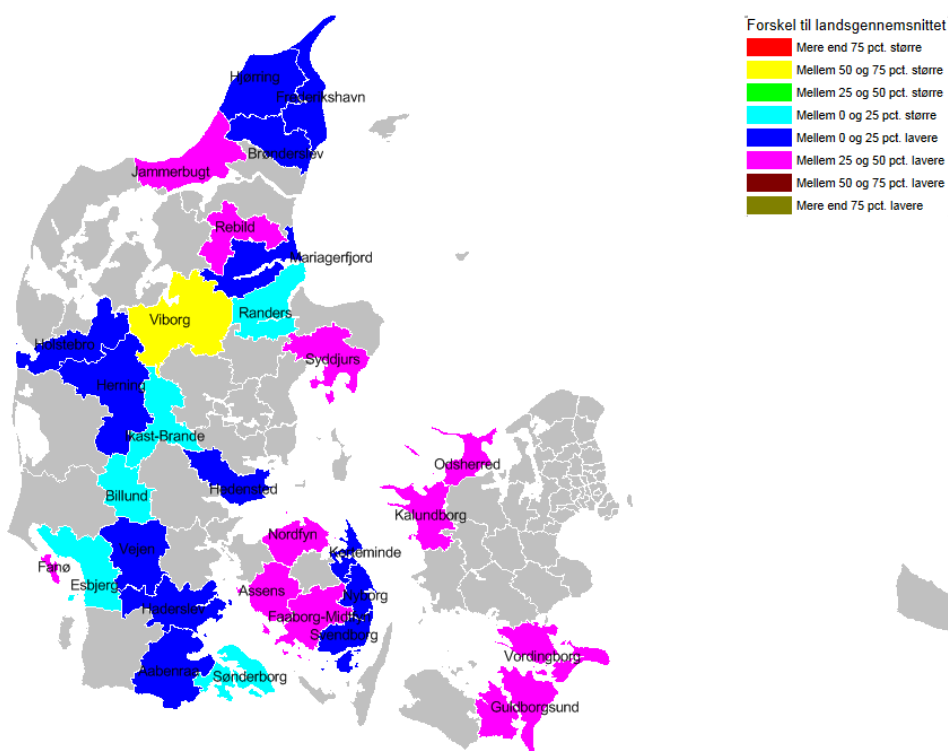
Anm.: Numrene angiver placering i forhold til landsgennemsnittet i 2001 og 2011. Tal uden for parentes angiver placering i 2011 og tal i parentes angiver placering i 2001. (-) angiver uændret placering i 2011 i forhold til placeringen i 2001. Med undtagelse af første søjle betyder tallene: 1 = mere end 75 pct. større, 2 = mellem 50 og 75 pct. større, 3 = mellem 25 og 50 pct. større, 4 = mellem 0 og 25 pct. større, 5 = mellem 0 og 25 pct. lavere, 6 = mellem 25 og 50 pct. lavere, 7 = mellem 50 og 75 pct. lavere samt 8 = mere end 75 pct. lavere

5.3 Beskæftigelse i landkommunerne

Beskæftigelsen er for alle landkommuner under ét faldet med 9,7 pct. i 2011 i forhold til niveauet i 2001. Faldet er 2,1 procentpoint større end faldet i beskæftigelsen for hele landet.

For de fleste landkommuner er beskæftigelse pr. virksomhed en smule over, lige under eller et stykke fra landsgennemsnittet. Undtagelsen er Viborg Kommune, hvor beskæftigelsen pr. virksomhed er mellem 50 og 75 pct. højere end landsgennemsnittet i 2011, se Figur 5.

Figur 5. Landkommunerne: beskæftigelse pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet 2011

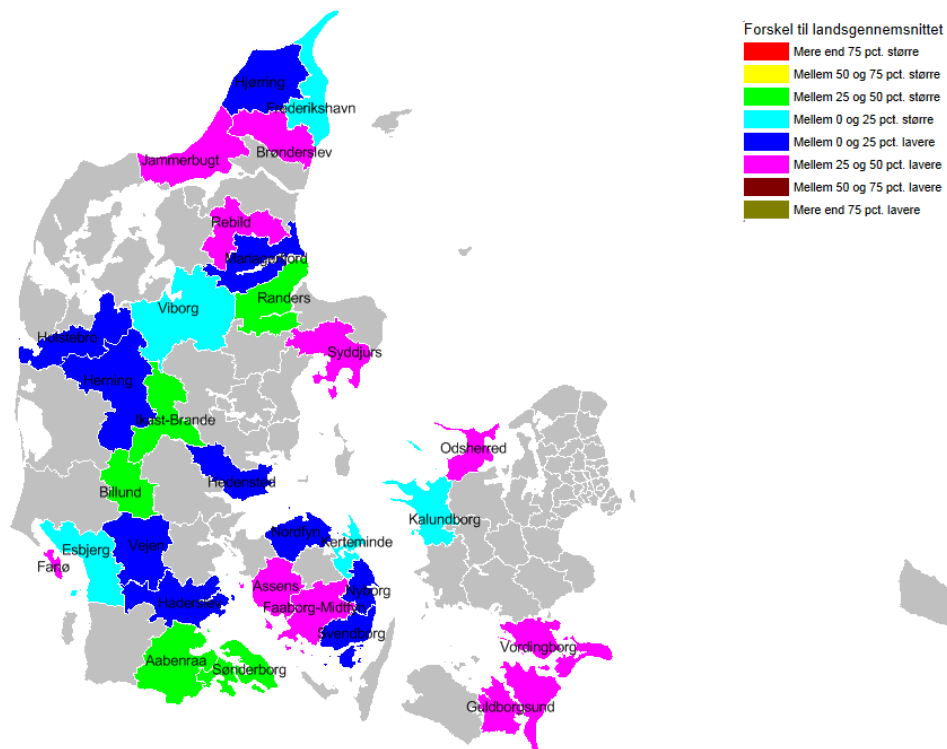
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

5.4 Arbejdsproduktivitet i landkommunerne

Niveauet for arbejdsproduktiviteten (omsætning pr. beskæftiget) i landkommunerne i 2011 er steget med 6,4 pct. i forhold til 2001-niveauet. Stigningen er 1,7 procentpoint mere end landsgennemsnittet.

Den gennemsnitlige arbejdsproduktivitet i landkommunerne ligger i spændet mellem 50 pct. under til 50 pct. over landsgennemsnittet. I top ligger Aabenraa, Randers, Ikast-Brande og Billund Kommune med en gennemsnitlig arbejdsproduktivitet, der er 25 til 50 pct. højere end landsgennemsnittet. Kommuner med en gennemsnitlig produktivitet mellem 25 til 50 pct. lavere end landsgennemsnittet findes i højere grad i Nordjylland, Fyn, Sjælland og øerne syd for Sjælland, se Figur 6.

Figur 6. Landkommunerne: gennemsnitlig arbejdsproduktivitet i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

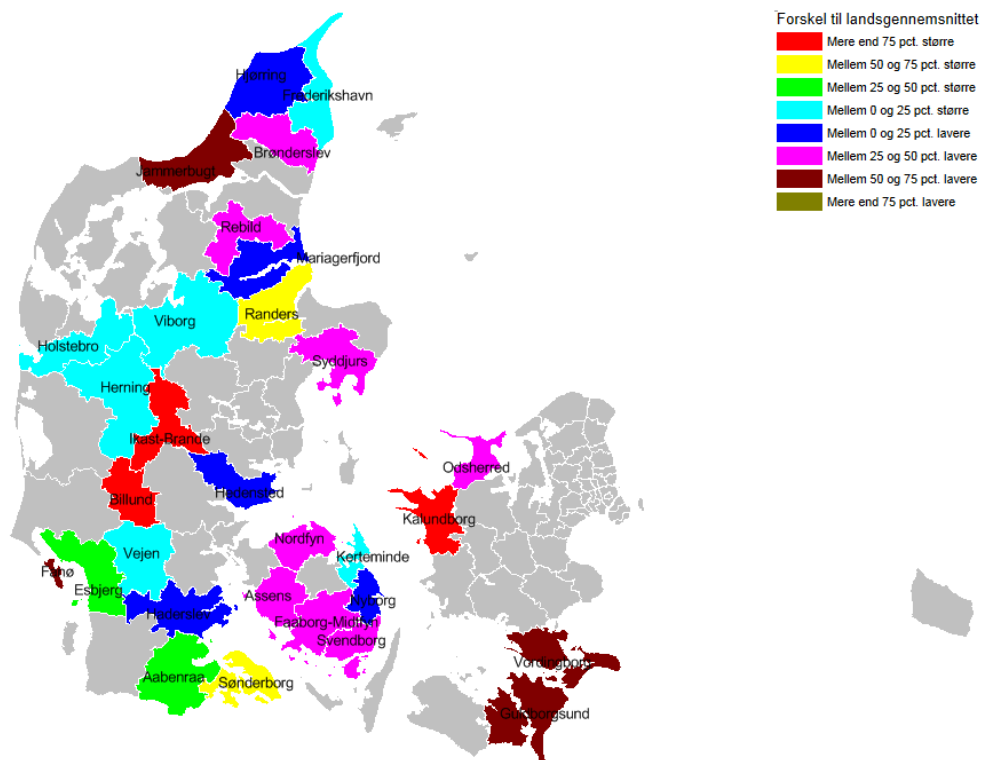
5.5 Omsætning i landkommunerne

De 30 landkommuner har samlet set klaret sig godt i forhold til landsgennemsnittet, for så vidt angår omsætningen. Den samlede omsætning for landkommunerne er steget med 15,6 pct. i forhold til 2001-niveaue og 0,6 procentpoint mere end landet som helhed.

Med undtagelse af Nordjylland ser det ud til, at der i hver del af landet er mindst én kommune, der ligger over landsgennemsnittet. Specielt Randers, Ikast-Brande, Billund, Sønderborg og Kalundborg Kommuner skiller sig ud med en omsætning pr. virksomhed på over 50 pct. af landsgennemsnittet.

Kommunerne i bunden ligger spredt ud over hele landet. Kommuner i bund findes specielt i Nordjylland og på Fyn og Sydsjælland og øerne syd for Sjælland, se Figur 7.

Figur 7. Landkommunerne: gennemsnitlig omsætning i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

5.6 Eksport i landkommunerne

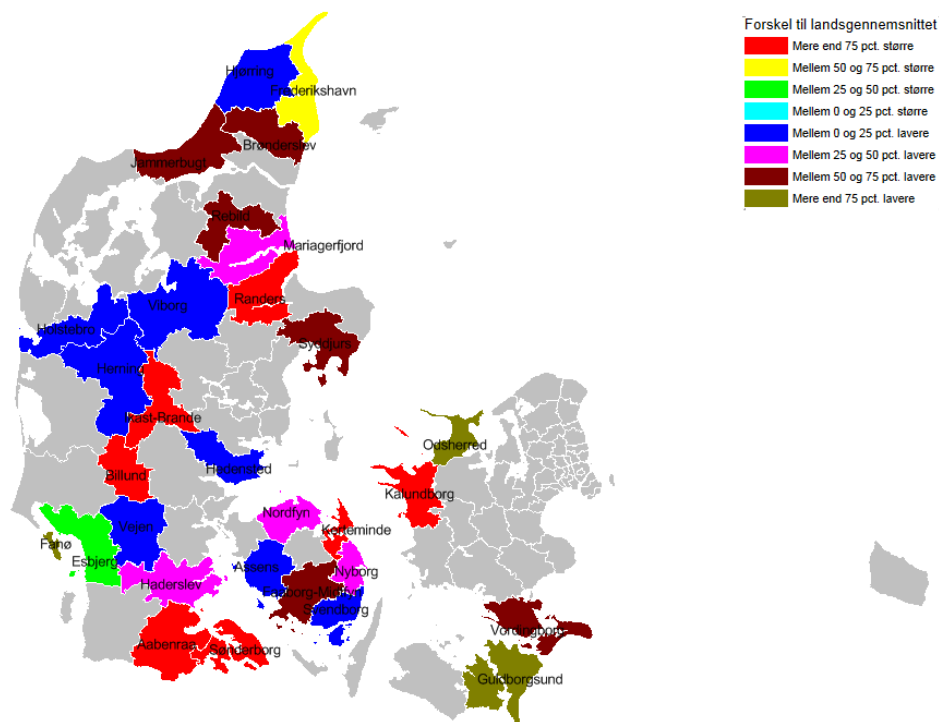
Samlet set er eksporten i landkommunerne steget med 34,2 pct. i 2011 sammenlignet med 2001 og 5,8 procentpoint mindre end hele landet. Tallet dækker dog over store forskelle mellem landkommunerne.

Der er 9 landkommuner over landsgennemsnittet, nemlig Frederikshavn, Randers, Ikast-Brande, Billund, Esbjerg, Aabenraa, Sønderborg, Kerteminde og Kalundborg Kommuner.

I bunden ligger: Jammerbugt, Brønderslev, Rebild, Syddjurs, Fanø, Faaborg-Midtfyn, Odsherred, Vordingborg og Guldborgsund Kommuner med en eksport pr. virksomhed, der er mere end 50 pct. under landsgennemsnittet. Stigningen i landkommunernes samlede eksport skyldes derfor relativt få af de 30 landkommuner, men til gengæld er deres eksport blandt de højeste i landet.

Generelt synes der at være mindst én landkommune i næsten alle dele af landet, der kan fremvise en relativ høj eksport pr. virksomhed. Undtagelsen er Syd-sjælland samt øerne syd for Sjælland, se Figur 8.

Figur 8. Landkommunerne: eksport pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

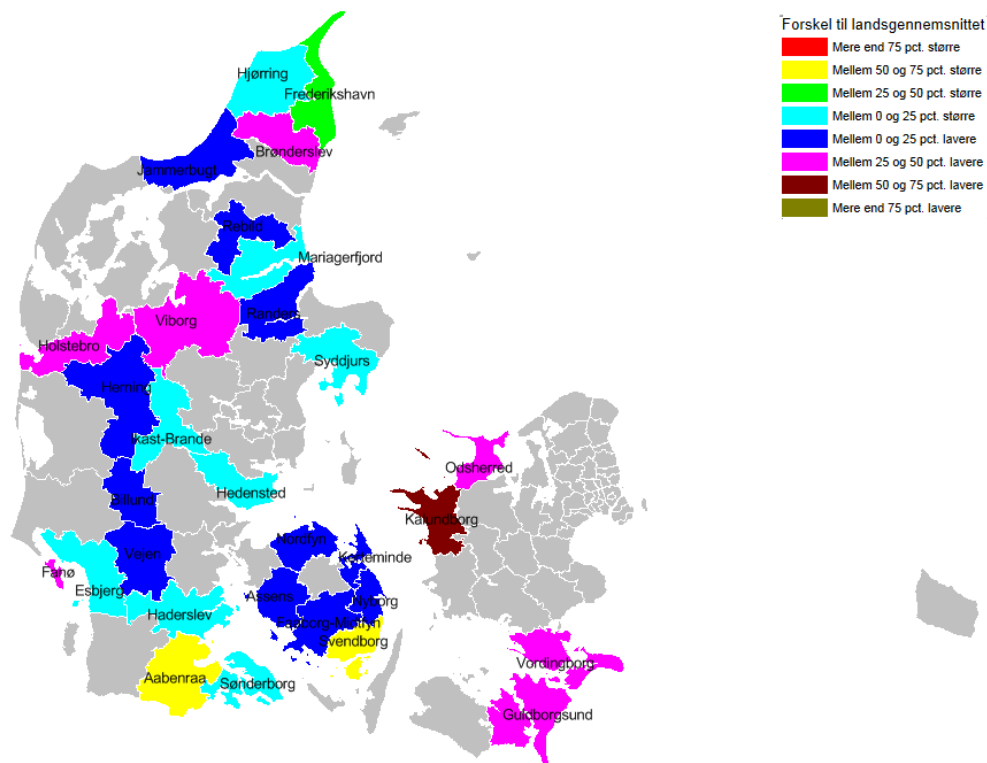
5.7 Eksportintensitet i landkommunerne

Ser man på landkommunerne under et, er eksportintensiteten (eksport pr. omsætning i pct.) steget mere end landsgennemsnittet. Eksportintensiteten er dog stadig 0,2 procentpoint lavere end landsgennemsnittet.

Med få undtagelser blandt landkommunerne har de fleste virksomheder et godt fokus på eksporten. Ud af de 30 landkommuner er der 22, hvor den gennemsnitlige eksportintensitet er over eller lige omkring landsgennemsnittet.

I bunden ligger: Brønderslev, Holstebro, Viborg, Fanø, Kalundborg, Odsherred, Vordingborg og Guldborgsund Kommuner, hvor den gennemsnitlige eksportintensitet er over 25 til 75 pct. lavere end landsgennemsnittet, se Figur 9.

Figur 9. Landkommunerne: gennemsnitlig eksportintensitet i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

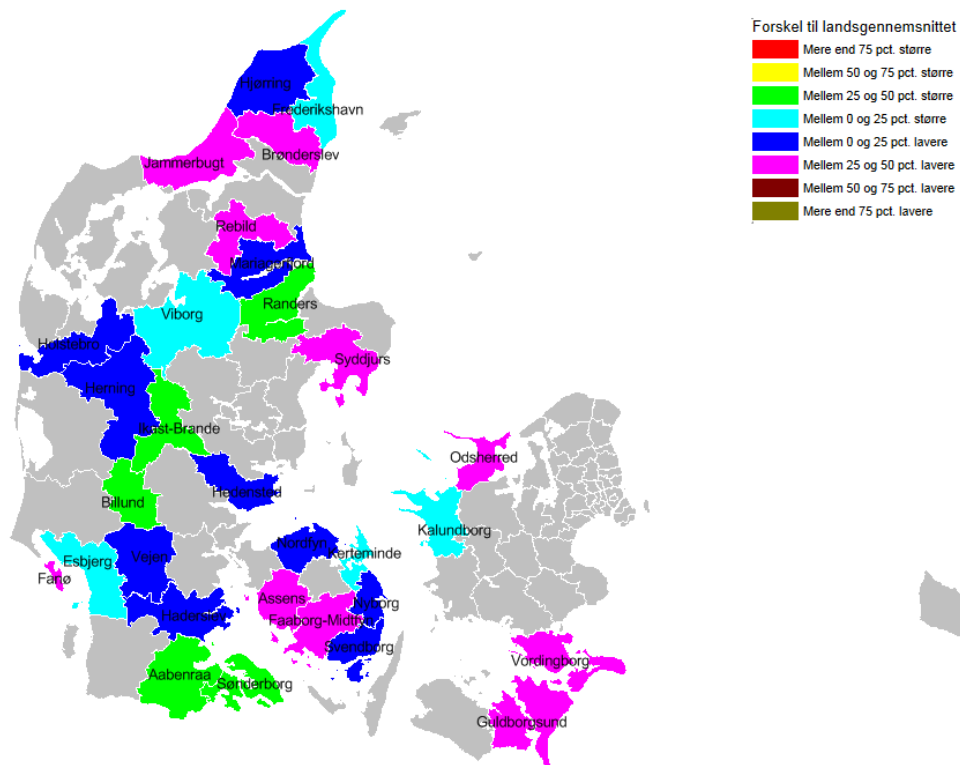
5.8 Alle nøgletal

For halvdelen af landkommunerne synes erhvervsudviklingen at være lig den, man kan forvente at finde i en gennemsnitlig kommune, fx er næsten alle landkommuner i Midt- og Sønderjylland lidt over, på niveau eller lidt under landsgennemsnittet for alle nøgletal.

Der er dog også dele af landet med landkommuner, der stikker mere ud end andre. Randers, Ikast-Brande, Billund, Aabenraa og Sønderborg Kommuner placerer sig pænt over landsgennemsnittet.

Kommuner der er forholdsvis langt fra landsgennemsnittet findes i Nordjylland, Fyn, Vest- og Sydsjælland og øerne syd for Sjælland, se Figur 10.

Figur 10. Samlet gennemsnitlig placering af landkommunerne i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

6 Yderkommunernes placering i forhold til landsgennemsnittet

Placeringen af yderkommunerne er sket med brug af samme metode som for landkommunerne, dvs. at yderkommunerne gives point ud fra, hvor meget den enkelte kommune er over eller under landsgennemsnittet for de 5 nøgletal: beskæftigelse pr. virksomhed, gennemsnitlig arbejdsproduktivitet, omsætning pr. virksomhed, gennemsnitlig eksport pr. virksomhed samt gennemsnitlig eksportintensitet.

6.1 De enkelte yderkommuners placering

I 2011 er 3 ud af 16 yderkommuner kommet nærmere landsgennemsnittet sammenlignet med, hvor de var i 2001. Resten har samme placering i 2011 som i 2001. De tre kommuner, der har klaret sig bedre, er: Bornholm, Morsø og Lolland Kommuner.

Alle yderkommuner har mistet virksomheder og nogle flere end andre. De tre kommuner, som har tabt færrest, er: Norddjurs, Samsø og Struer Kommuner, som har henholdsvis 5,8 pct., 6,1 pct., og 9,1 pct. færre virksomheder i 2011 i forhold til 2001.

De tre kommuner, som har tabt flest virksomheder, er: Ærø, Langeland og Lemvig Kommuner, som har henholdsvis 17,5 pct., 17,5 pct. og 17,2 pct. færre virksomheder i 2011 i forhold til 2001.

Syv kommuner har forbedret beskæftigelsen pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet i 2011. Det er: Norddjurs, Struer, Morsø, Lolland, Thisted, Vesthimmerland og Lemvig Kommuner. Samsø Kommune er den eneste, der har forværret placeringen.

Produktiviteten er forbedret i forhold til landsgennemsnittet i: Varde, Læsø, Ringkøbing-Skjern, Vesthimmerlands og Lemvig Kommuner. Den er forværret i: Struer og Morsø Kommuner. Resten af yderkommunerne har samme placering i 2011 sammenlignet med deres placering i forhold til landsgennemsnittet i 2001.

Omsætningen er forbedret i forhold til landsgennemsnittet i: Struer, Varde, Morsø, Lolland, Thisted, Tønder, Vesthimmerland og Lemvig Kommuner. Resten af yderkommunerne har samme placering i forhold til landsgennemsnittet sammenlignet med 2001.

Fire yderkommuner har forbedret og tre forværret deres eksport pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet. Otte yderkommuner har forværret placering af gennemsnitlig eksportintensitet i forhold til landsgennemsnittet sammenlignet med 2001, se Tabel 13.

Tabel 13. Ændring i antal virksomheder og placering af yderkommunerne efter beskæftigelse pr. virksomhed, gennemsnitlig produktivitet, omsætning, eksport og eksportintensitet 2011 (2001 i parentes)

	Ændring i antal virksom- heder (pct.)	Beskæf- tigelse	Produk- tivitet	Omsæt- ning	Eksport	Eksport- intensitet	Samlet score
Norrdjurs	-5,8	5(6)	5(-)	6(-)	7(-)	6(-)	6(-)
Samsø	-6,1	7(6)	5(-)	7(-)	8(-)	8(-)	7(-)
Struer	-9,1	5(6)	5(4)	4(5)	4(-)	7(6)	5(-)
Varde	-9,6	6(-)	4(5)	5(6)	6(7)	7(6)	6(-)
Skive	-10,0	5(-)	4(-)	5(-)	6(5)	6(5)	5(-)
Læsø	-10,3	7(-)	5(6)	7(-)	6(7)	5(-)	6(-)
Ringkøbing- Skjern	-11,1	5(-)	4(-)	5(-)	7(4)	6(-)	5(-)
Bornholms	-11,8	5(-)	5(-)	6(-)	6(-)	6(-)	5(6)
Morsø	-13,0	5(6)	5(4)	5(6)	6(-)	6(-)	5(6)
Lolland	-13,3	5(6)	5(-)	6(7)	8(-)	7(-)	6(7)
Thisted	-13,5	5(6)	4(-)	5(6)	4(5)	6(5)	5(-)
Tønder	-13,5	6(-)	4(-)	5(6)	5(6)	6(5)	5(-)
Vesthimmerlands	-14,1	5(6)	4(5)	5(6)	6(-)	6(5)	5(-)
Lemvig	-17,2	5(6)	4(5)	5(6)	4(-)	6(5)	5(-)
Langeland	-17,5	6(-)	5(-)	7(-)	8(-)	6(-)	6(-)
Ærø	-17,5	6(-)	5(-)	7(-)	8(7)	3(2)	6(-)

Anm.: Numrene angiver placering i forhold til landsgennemsnittet i 2001 og 2011. Tal uden for parentes angiver placering i 2011 og tal i parentes angiver placering i 2001. (-) angiver uændret placering i 2011 i forhold til placeringen i 2001. Med undtagelse af første søjle betyder tallene: 1 = mere end 75 pct. større, 2 = mellem 50 og 75 pct. større, 3 = mellem 25 og 50 pct. større, 4 = mellem 0 og 25 pct. større, 5 = mellem 0 og 25 pct. lavere, 6 = mellem 25 og 50 pct. lavere, 7 = mellem 50 og 75 pct. lavere samt 8 = mere end 75 pct. lavere

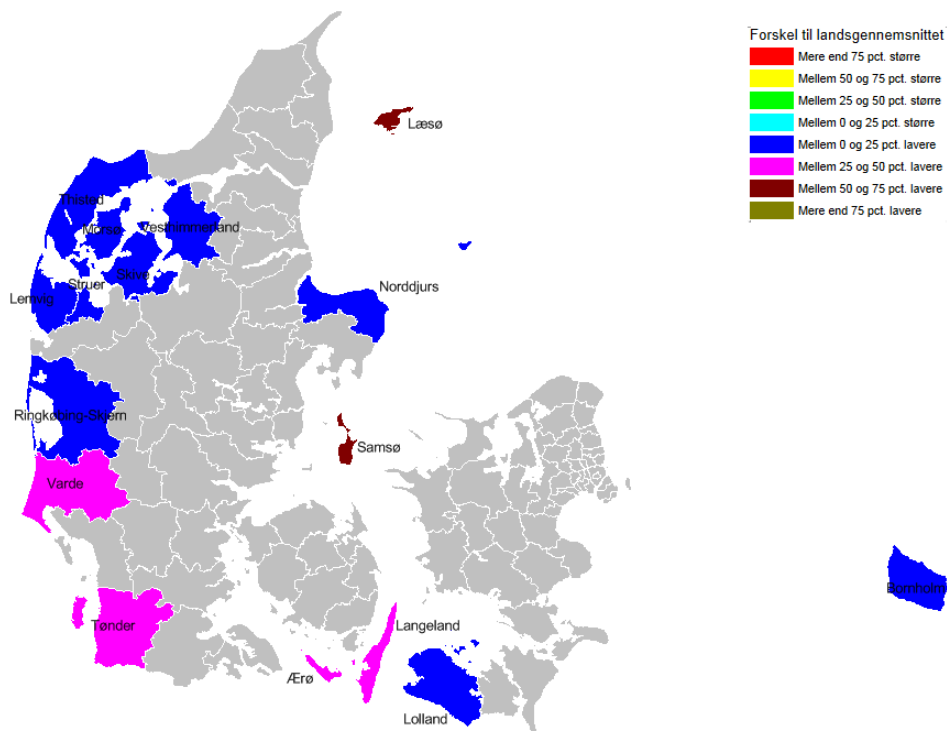
Den geografiske fordeling af erhvervsudviklingen på hvert af de udvalgte nøgletal i hver yderkommune fremgår af de næste kortafsnit.

6.2 Beskæftigelse i yderkommunerne

Samlet set har alle yderkommunerne oplevet et fald i beskæftigelsen på 15,9 pct. fra 2001 til 2011. Faldet er 8,4 procentpoint større end faldet i beskæftigelsen for hele landet for perioden.

Fordelt på virksomhederne i de enkelte yderkommuner betyder det, at de fleste virksomheder i gennemsnit har færre ansatte i forhold til landsgennemsnittet, dvs. med et spænd fra omkring landsgennemsnittet til 75 pct. færre ansatte end den typiske virksomhed for hele landet, se Figur 11.

Figur 11. Yderkommunerne: beskæftigelse pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

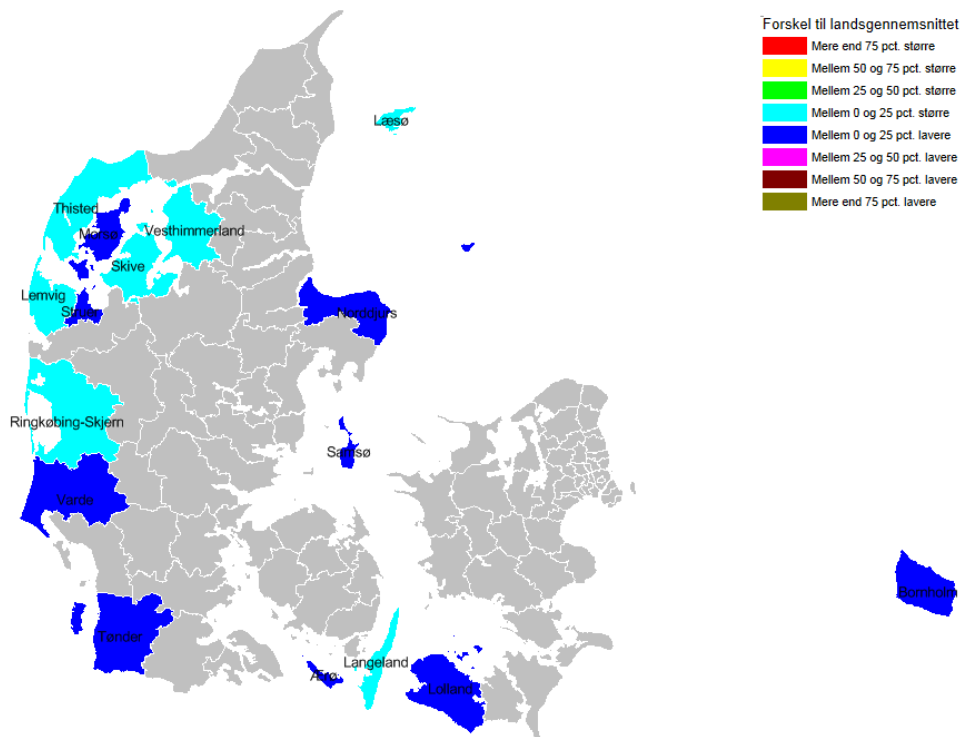
6.3 Arbejdsproduktivitet i yderkommunerne

Yderkommunernes arbejdsproduktivitet (omsætning pr. beskæftigede) er samlet set steget med 39,9 pct. fra 2001 til 2011, hvilket er 10,5 procentpoint mere end hele landet.

For de fleste af yderkommunerne er den gennemsnitlige arbejdsproduktivitet på næsten samme niveau eller lidt højere end landsgennemsnittet.

Der er ikke umiddelbart noget, der tyder på, at yderkommunernes arbejdsproduktivitet er meget forskellig fra den, som man kan forvente at finde i kommuner i andre dele af landet, se Figur 12.

Figur 12. Yderkommunerne: gennemsnitlig arbejdsproduktivitet i forhold til landsgennemsnittet 2011

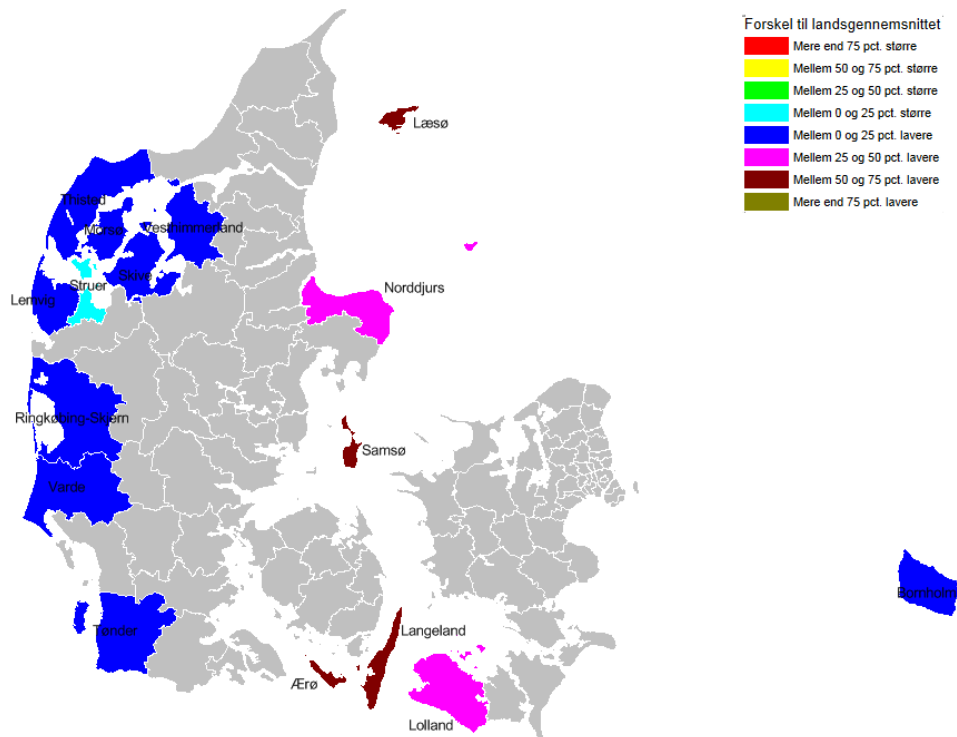
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

6.4 Omsætning i yderkommunerne

Samlet set er yderkommunernes omsætning 0,7 pct. større i 2011 end i 2001, og da omsætningen for hele landet i 2011 er steget 15,0 pct. i samme periode, er der tale om yderligere afstand mellem yderkommunerne og andre dele af landet.

Ser man på yderkommunerne hver for sig, skiller Struer Kommune sig ud, som den eneste kommune med en omsætning pr. virksomhed, over landsgennemsnittet. Resten af yderkommunerne har en omsætning pr. virksomhed lige under eller et stykke fra landsgennemsnittet, dvs. fra 25 til 75 pct. lavere, se Figur 13.

Figur 13. Yderkommunerne: omsætning pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet 2011

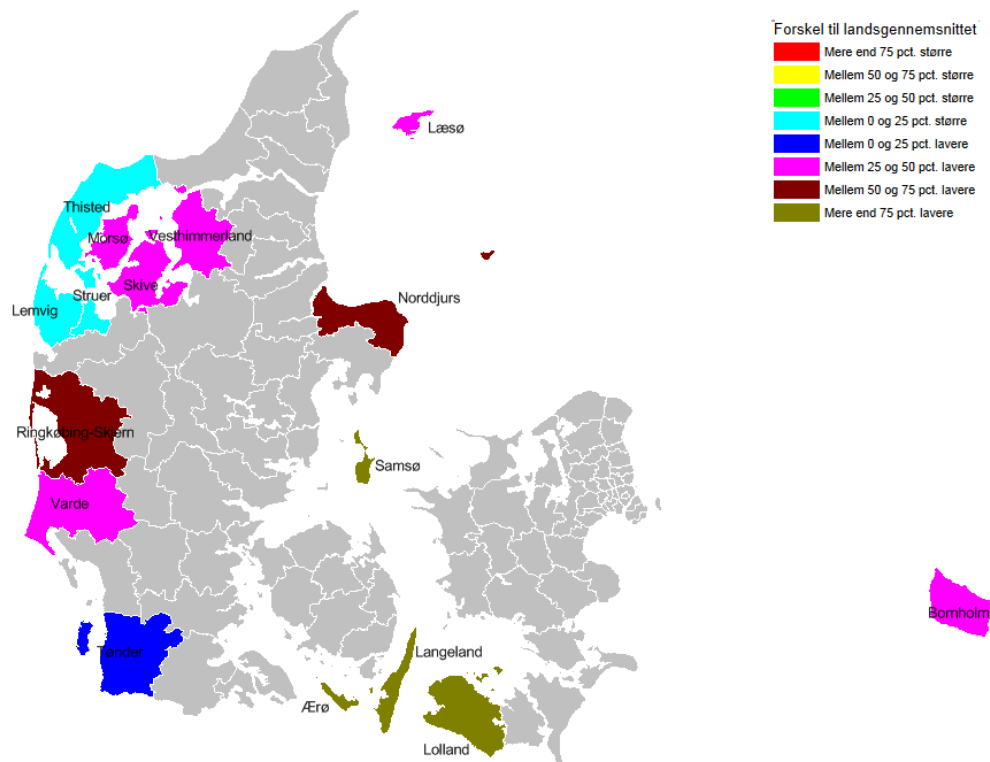
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

6.5 Eksport i yderkommunerne

Niveauet for den totale eksport i 2011 for alle yderkommuner var 11,0 pct. lavere end niveauet i 2001. Eksportniveauet for hele landet er steget i samme periode med 40,0 pct. Der er også for eksporten tale om, at yderkommunerne i negativ forstand har lagt yderligere afstand til andre dele af landet.

Ser man på eksport pr. virksomhed i yderkommunerne, er der tre yderkommuner, der skiller sig ud positiv forstand i forhold til resten. Thisted, Lemvig og Struer Kommuner skiller sig ud ved at have en eksport pr. virksomhed, der er lige over landsgennemsnittet, mens resten af yderkommunerne har en eksport pr. virksomhed, der er 25 til mere end 75 pct. lavere end landsgennemsnittet, se Figur 14.

Figur 14. Yderkommunerne: eksport pr. virksomhed i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

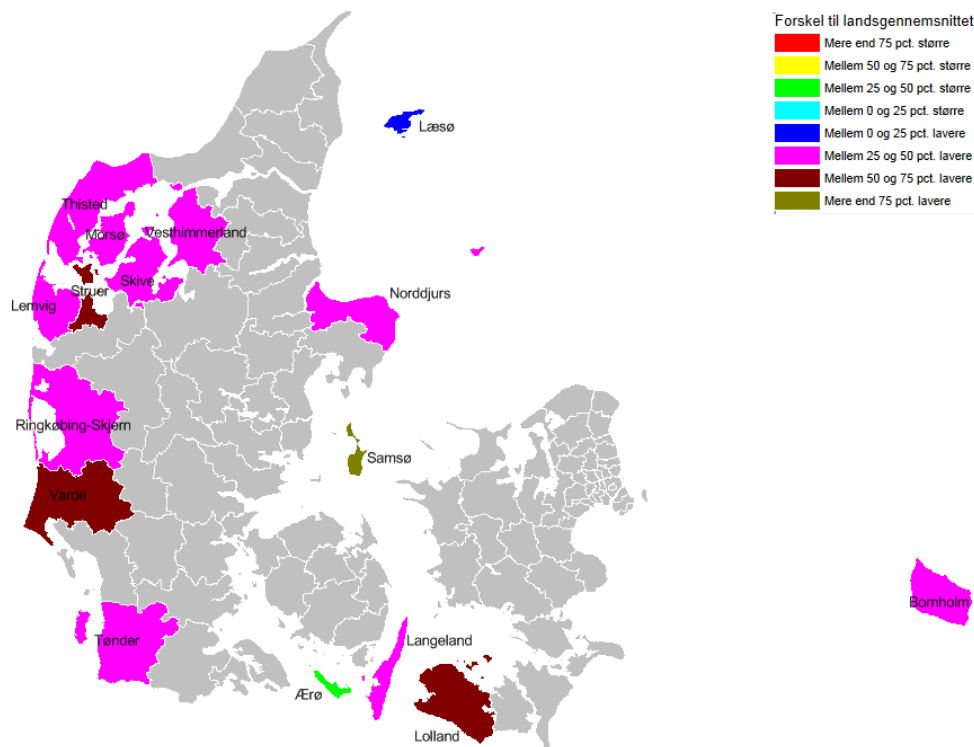
6.6 Eksportintensitet i yderkommunerne

Den gennemsnitlige eksportintensitet (eksport pr. omsætning i pct.) i yderkommunerne er samlet set på et højere niveau i 2011 i forhold til 2001. Eksportintensiteten er steget med 0,4 procentpoint, hvilket er 0,1 procentpoint mindre end resten af landet. Eksportintensiteten er 1,0 procentpoint lavere i yderkommunerne sammenlignet med hele landet.

Ser man på den gennemsnitlig eksportintensitet i de enkelte yderkommuner, er der store forskelle.

Ærø Kommune skiller sig ud ved at have en gennemsnitlig eksportintensitet, der er 25 til 50 pct. større end landsgennemsnittet. Læsø Kommune har en eksportintensitet omkring landsgennemsnittet, og Samsø Kommune har en eksportintensitet, der er mere end 75 pct. lavere end landsgennemsnittet. Resten af yderkommunerne ligger mellem 25 og 75 pct. lavere end landsgennemsnittet, se Figur 15.

Figur 15. Yderkommunerne: gennemsnitlig eksportintensitet i forhold til landsgennemsnittet 2011

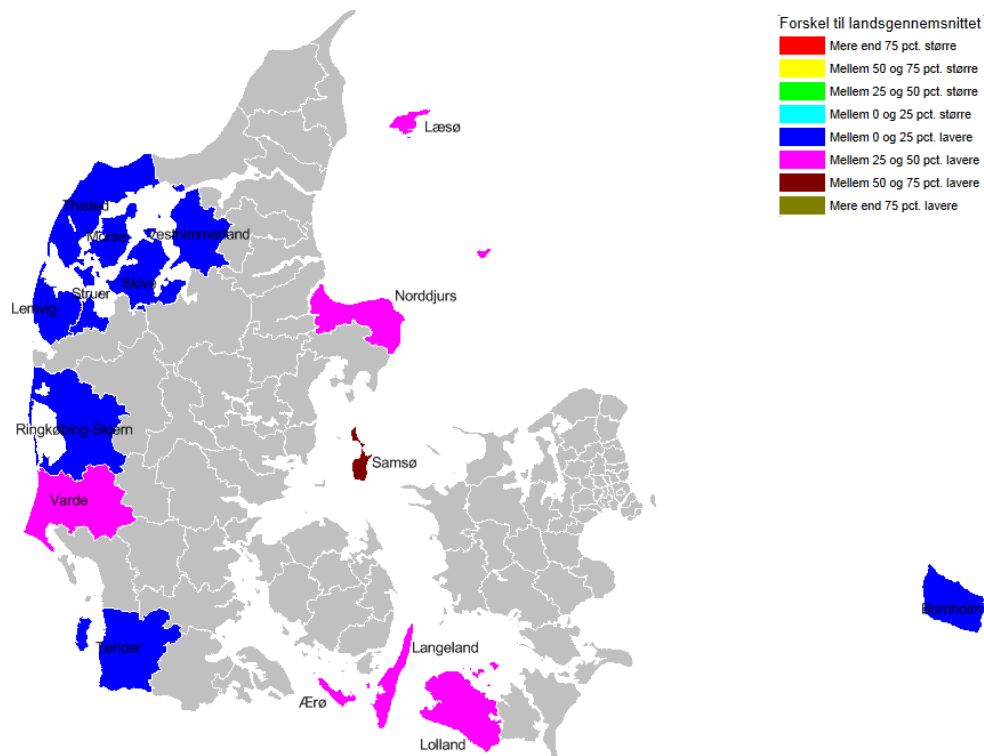
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

6.7 Alle nøgletal

Placeringen af yderkommunerne i 2011 viser, at de kan deles i to grupper. En gruppe af 9 kommuner, som i gennemsnit er mellem 0 til 50 pct. lavere på nøgletallene. Den anden gruppe af kommuner placerer sig mellem 50 til 75 pct. under landsgennemsnittet for alle nøgletallene, se Figur 16.

Figur 16. Samlet gennemsnitlig placering af yderkommunerne i forhold til landsgennemsnittet 2011

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

Bilag 1: Oversigt over den samlede erhvervsudvikling for hele landet, land-, yder- og øvrige kommuner

		Hele landet	Land-kommuner	Yder-kommuner	Øvrige kommuner
Antal virksomheder	2011	296.631	84.109	30.220	182.302
	2001	284.160	85.986	34.307	163.867
	Ændring (pct.)	4,4	-2,2	-11,9	11,2
Beskæftigelse	2011	2.772.263	617.918	195.563	1.958.782
	2001	3.000.391	684.117	232.917	2.083.357
	Ændring (pct.)	-7,6	-9,7	-16,0	-6,0
Produktivitet	2011	942.721	935.131	932.992	938.766
	2001	900.123	878.499	823.361	936.217
	Ændring (pct.)	4,7	6,4	13,3	0,3
Omsætning (mia.)	2011	2.714,9	563,3	155,3	1.996,3
	2001	2.360,1	487,4	154,2	1.718,6
	Ændring (pct.)	15,0	15,6	0,7	16,2
Eksport (mia.)	2011	764,3	173,4	31,4	559,5
	2001	546,1	129,2	35,3	381,6
	Ændring (pct.)	40,0	34,2	-11,0	46,6
Eksportintensitet (pct.)	2011	3,7	3,5	2,7	4,1
	2001	3,2	2,8	2,2	3,7
	Forskel (procentpoint)	0,5	0,7	0,4	0,4

Anm.: Omsætning og eksport er deflateret til 2001 værdier. Produktiviteten er den gennemsnitlige produktivitet for kommunetypen målt som virksomhedens omsætning pr. beskæftiget. Eksportintensiteten er den gennemsnitlige eksportintensitet målt som virksomhedens eksports andel af omsætningen i pct.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

Bilag 2. Oversigt over den samlede erhvervsudvikling for hele landet og regionerne

		Hele landet	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Antal virksomheder	2011	296.631	117.261	40.555	45.643	53.023	40.149
	2001	284.160	101.449	42.813	51.326	49.008	39.555
	Ændring (pct.)	4,4	15,6	-5,3	-11,1	8,2	1,5
Beskæftigelse	2011	2.772.263	1.383.201	255.132	332.205	431.606	370.119
	2001	3.000.391	1.505.863	298.914	398.813	452.991	343.810
	Ændring (pct.)	-7,6	-8,1	-14,6	-16,7	-4,7	7,7
Produktivitet	2011	989.105	972.615	956.880	935.326	886.159	953.845
	2001	900.123	960.609	795.771	900.558	909.468	884.918
	Ændring (pct.)	9,9	1,2	20,2	3,9	-2,6	7,8
Omsætning (mia.)	2011	2.714,9	1.485,7	206,8	301,0	377,6	343,9
	2001	2.360,1	1.317,6	185,6	279,3	303,9	273,8
	Ændring (pct.)	15,0	12,8	11,4	7,7	24,3	25,6
Eksport (mia.)	2011	764,3	452,9	51,9	79,3	75,7	104,5
	2001	546,1	300,3	40,5	70,7	64,5	70,0
	Ændring (pct.)	40,0	50,8	28,1	12,1	17,4	49,2
Eksportintensitet (pct.)	2011	3,7	4,7	3,2	3,1	3,3	3,5
	2001	3,2	4,3	2,5	2,6	3,0	3,0
	Forskel (procent-point)	0,5	0,4	0,7	0,5	0,4	0,5

Anm.: Omsætning og eksport er deflateret til 2001 værdier. Produktiviteten er den gennemsnitlige produktivitet for kommunen målt som virksomhedens omsætning pr. beskæftiget. Eksportintensiteten er den gennemsnitlige eksportintensitet målt som virksomhedens eksports andel af omsætningen i pct.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.